

Menetlustähtajad - Poola

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [pl](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad. Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

SISUKORD

- 1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?
- 2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.
- 3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilajade menetlemise tähtaegade suhtes?
- 4 Kui toimingut või formaalsust peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingut või formaalsust sooritamise alguseks?
- 5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtuaituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?
- 6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?
- 7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?
- 8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?
- 9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?
- 10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?
- 11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?
- 12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?
- 13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?
- 14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?
- 15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?
- 16 Milliseid õiguskaitselahendusi võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Poola tsiviilmenetluses on ette nähtud 1) seadusjärgne, kohtulik ja lepinguline tähtaeg poolte tehtavateks menetlustoiminguteks ning 2) soovituslik tähtaeg kohtu tehtavateks menetlustoiminguteks.

Seadusjärgne ja kohtulik tähtaeg on lõplikud ja neid ei tohi ületada.

Seadusjärgne tähtaeg on välistav (see tähendab, et kui sellest kinni ei peeta, muutub menetlustoiming tühiseks) ja see on kindlaks määratud seadustes. Sellist tähtaega ei ole võimalik pikendada ega lühendada. Seadusjärgne tähtaeg algab seaduses sätestatud

hetkel. Seadusjärgseid tähtaegu on kahte liiki: tähtaeg, enne mida tuleb toiming teha, ja tähtaeg, pärast mida saab toiming teha. Seadusjärgsete tähtaegade hulka kuulub õiguskaitsevahendite esitamise tähtaeg, nt edasikaebuse või kaebuse esitamiseks.

Kohtulik tähtaeg on samuti välistav, aga selle kehtestab kohus või kohtunik. Kohtulikku tähtaega võib pikendada või lühendada, aga ainult olulisel põhjusel ja taotlusega, mis esitatakse enne tähtaja lõppu, isegi ilma vastaspoolt ära kuulamata. See tähtaeg algab hetkest, kui otsus või määrus sel eesmärgil välja kuulutatakse. Kui tsiviilkohtumenetluse seadustikus on ette nähtud automaatne kättetoimetamine, algab tähtaeg otsuse või määruse kättetoimetamise hetkest. Kohtulike tähtaegade hulka kuulub tähtaeg kohtuliku või menetlusliku võimetuse reguleerimiseks või edasikaebuse või kaebuse vormivigade parandamiseks.

Lepinguline tähtaeg, nagu selle nimetusest võib aru saada, kehtestatakse poolte kokkuleppel. Üks klassikaline näide on menetluse peatamine poolte ühise taotluse alusel. Kui pooled esitavad sellise taotluse, võib kohus menetluse peatada (kuid ei ole selleks kohustatud). Seda liiki tähtaja kohaldamine sõltub üksnes poolte tahtest.

Soovituslik tähtaeg on tavaliselt mõeldud kohtuasutustele (kohtud), mitte pooltele. Kui sellest kinni ei peeta, siis ei kaasne sellega negatiivseid menetluslikke tagajärgi. Selle peamine eesmärk on kiire menetlemise põhimõtte kohaldamine. Näiteks sellisest tähtajast on kohtule kehtestatud tähtaeg otsuse põhjenduse koostamiseks.

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Vastavalt 18. jaanuari 1951. aasta puhkepäevade seadusele kehtivad järgmised seadusjärgsed puhkepäevad:

- kõik pühapäevad (laupäevad ei ole seadusjärgsed puhkepäevad),
- 1. jaanuar – uusaasta,
- 6. jaanuar – kolmekuningapäev,
- ülestõusmispühade esimene püha,
- ülestõusmispühade teine püha,
- 1. mai – riigipüha,
- 3. mai – rahvuspüha,
- nelipühade esimene püha,
- Kristuse ihu püha,
- 15. august – Püha Neitsi Maarja taevassevõtmise püha,
- 1. november – kõigi pühakute päev,
- 11. november – rahvuspüha, iseseisvuspäev,
- 25. detsember – esimene jõulupüha,
- 26. detsember – teine jõulupüha.

2017. aastal on ülestõusmispühade esimene püha 16. aprillil, ülestõusmispühade teine püha 17. aprillil, nelipühade esimene püha 4. juunil ja Kristuse ihu püha 15. juunil.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Tsiviilõiguses võib tähtaja mõistel olla kaks tähendust. See võib olla kindel ajahetk (nt 5. aprill 2017) või konkreetne alguse ja lõpuga ajavahemik (nt 14 päeva).

Kui on kehtestatud lõplik tähtaeg (*kuupäev, mis ajaks peab midagi tehtud olema*), siis on tähtis selle täpne lõppemishetk. Tähtaeg ei pea olema antud kindla päevana, aga see tuleb määrata kindlaks sündmuse toimumise alusel, mille lepingupooled on konkreetsetes olukorras ette näinud.

Menetlustähtaja kehtestamisel kasutatakse selliseid ajaühikuid nagu päev, nädal, kuu või aasta. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 165 kohaselt reguleeritakse tsiviilkohtumenetluse tähtaja arvutamise meetodit tähtaega käsitlevate tsiviilseadustiku sätetega, kui seaduses, kohtuotsuses, muu riigiasutuse otsuses või õigusaktis on tähtaeg kehtestatud selle arvutamise viisi täpsustamata (tsiviilseadustiku artikkel 110). Menetlusdokumendi postitamine Poola postkontoris või Euroopa Liidu teises liikmesriigis universaalset postiteenust osutava ettevõtja postkontoris loetakse võrdseks selle menetlusdokumendi esitamisega kohtule. Sama kehtib, kui dokumendi esitab sõdur üksuse peakorterile, kinnipeetav isik vangla juhtkonnale või Poola merelaeva meeskonnaliige laeva kaptenile.

Päevas on 24 tundi ning see algab ja lõpeb kl 24. Päevades esitatud ajavahemik lõpeb viimase päeva lõpus. Nädalates, kuudes või aastates väljendatud ajavahemik lõpeb selle päeva lõpus, mis kattub nimetuse või kuupäeva poolest tähtaja esimese päevaga või kui sellist päeva viimases kuus ei ole, siis selle kuu viimasel päeval. Kui tähtaega väljendatakse kuu alguse, keskpaiga või lõpuna, tähendab see kuu esimest, viieteistkümnendat või viimast päeva. Pool kuud vastab 15 päevale. Kui tähtaeg on esitatud kuudes või aastates ja järjepidevus ei ole nõutav, siis eeldatakse, et kuus on 30 päeva ja aastas 365 päeva. Kui toimingu tegemise tähtaja lõpp langeb seadusjärgsele puhkepäevale või laupäevale, lõpeb tähtaeg järgmisel päeval, mis ei ole puhkepäev ega laupäev.

4 Kui toimingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Kui päevades määratud tähtaja algus on kindel sündmus, ei võeta sündmuse toimumise päeva tähtaja arvutamisel arvesse. Näiteks kui kohus toimetab poolele 11. jaanuaril 2017 kätte kohtukutse, et ta teeks konkreetse toimingu seitsmepäevase tähtaja jooksul, lõppes see tähtaeg 18. jaanuari 2017 keskööl (kl 24).

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Kohus võib kohtukutse kätte toimetada mitmel viisil: posti teel, kohtutäituri kaudu, kohtuteenijate või kohtu menetlusteenistuse kaudu. Adressaadile kättetoimetamine võib toimuda ka dokumendi üleandmisena adressaadile kohtu registratuuris. Kui kättetoimetamine on tehtud nõuetekohaselt, on kõik need meetodid võrdselt kehtivad ja meetodi valik ei mõjuta tähtaja kulgemist.

Alates 8. septembrist 2016 on eeskirjadega lubatud kohtul toimetada kohtukutse kätte andmeedastussüsteemi kaudu, kui adressaat on esitanud dokumendid sellise süsteemi kaudu või teinud valiku selle kasuks. Adressaat, kes on valinud dokumentide esitamise andmeedastussüsteemi kaudu, võib elektroonilisest kättetoimetamisest loobuda.

Elektrooniliste vahendite kaudu kätte toimetatav dokument loetakse kättetoimetatuks kuupäeval, mis on esitatud elektroonilises kinnituses kirjavahetuse kättesaamise kohta, isegi kui see kuupäev langeb seadusjärgsele puhkepäevale. Asjaolu, et elektrooniline kirjavahetus saadakse kätte öösel, ei mõjuta kättetoimetamise kehtivust. Kui elektrooniline kinnitus kirjavahetuse kättesaamise kohta puudub, loetakse kättetoimetamine toimunuks 14. päeval alates kuupäevast, mil dokument andmeedastussüsteemi üles laaditakse. Eespool nimetatud eeskirjade kohaselt peab pool kontrollima oma elektroonilist kontot vähemalt üks kord iga 14 päeva jooksul.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Kui päevades määratud tähtaja algus on kindel sündmus, ei võeta selle sündmuse toimumise päeva tähtaja arvutamisel arvesse.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Päevades sätestatud tähtaega väljendatakse kalendripäevades. Kui toimingu tegemise tähtaja lõpp langeb seadusjärgsele puhkepäevale või laupäevale, lõpeb tähtaeg järgmisel päeval, mis ei ole puhkepäev ega laupäev.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Nädalates, kuudes või aastates väljendatud ajavahemik lõpeb selle päeva lõpus, mis kattub nimetuse või kuupäeva poolest tähtaja esimese päevaga või kui sellist päeva viimases kuus ei ole, siis selle kuu viimasel päeval.

Kui tähtaega väljendatakse kuu alguse, keskpaiga või lõpuna, tähendab see kuu esimest, viieteistkümnendat või viimast päeva. Pool kuud vastab 15 päevale.

Kui tähtaeg on esitatud kuudes või aastates ja järjepidevus ei ole nõutav, siis eeldatakse, et kuus on 30 päeva ja aastas 365 päeva.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Nädalates, kuudes või aastates väljendatud ajavahemik lõpeb selle päeva lõpus, mis kattub nimetuse või kuupäeva poolest tähtaja esimese päevaga või kui sellist päeva viimases kuus ei ole, siis selle kuu viimasel päeval.

Kui tähtaega väljendatakse kuu alguse, keskpaiga või lõpuna, tähendab see kuu esimest, viieteistkümnendat või viimast päeva. Pool kuud vastab 15 päevale.

Kui tähtaeg on esitatud kuudes või aastates ja järjepidevus ei ole nõutav, siis eeldatakse, et kuus on 30 päeva ja aastas 365 päeva.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Kui toimingu tegemise tähtaja lõpp langeb seadusjärgsele puhkepäevale või laupäevale, lõpeb tähtaeg järgmisel päeval, mis ei ole puhkepäev ega laupäev.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Pikendada või lühendada saab ainult kohtulikku tähtaega, st kohtu või kohtu eesistuja kehtestatud tähtaega. Tähtaja pikendamise või lühendamise otsuse võib teha kohtu eesistuja või kohus, aga ainult olulistel põhjustel, mida nad hindavad omal äranägemisel.

Tähtaega võib pikendada või lühendada ainult poole, hagita menetluse osalise, menetluse astuja, prokuröri, tööinspektori, tarbijakaitse ombudsmani, vabaühenduse, kohtu määratud eksperdi või tunnistaja taotluse alusel, kui tähtaeg puudutab nende toiminguid. Sellist otsust ei saa teha kohus või kohtunik omal algatusel.

Sellekohane taotlus tuleb esitada enne kindlaksmääratud tähtaja lõppemist.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Poola tsiviilkohtumenetluse seadustikus on õiguskaitsevahendite esitamise seadusjärgne menetlustähtaeg sätestatud vastavalt kohtuotsuse liigile (kohtuotsus (*wyrok*), otsus asja sisu kohta hagita menetluses (*postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym*), tagaseljaotsus (*wyrok zaoczny*), maksekäsk maksekorraldusmenetluses (*nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym*), maksekäsk maksekäsumenetluses (*nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym*) ja otsused (*postanowienie*)). Kindlaks on määratud eelkõige järgmised seadusjärgsed tähtajad:

- kohtuotsus ja otsus asja sisu kohta hagita menetluses: kohtuotsuse põhjendus koostatakse kirjalikult poole taotluse alusel, et toimetada kätte kohtuotsus ja põhjendus, ja see esitatakse ühe nädala jooksul alates kohtuotsuse resolutsiooni väljakuulutamise kuupäevast ning kahel juhul (1) kui ilma advokaadi, õigusnõustaja või patendivolinikuta tegutsev pool ei olnud kohtuotsuse väljakuulutamise ajal kohal, sest viibis kinnipidamiskohas, ja 2) kui kohtuotsus tehti kinnisel istungil) ühe nädala jooksul pärast kohtuotsuse resolutsiooni kättetoimetamise kuupäeva. Edasikaebuse võib esitada vaidlustatud otsuse teinud kohtule kahe nädala jooksul alates kohtuotsuse ja põhjenduse kättetoimetamisest apellandile. Kui pool ei ole ühe nädala jooksul pärast kohtuotsuse resolutsiooni väljakuulutamise kuupäeva nõudnud kohtuotsuse ja põhjenduse kättetoimetamist, algab edasikaebuse esitamise tähtaeg päevast, mil lõpeb sellise taotluse esitamise tähtaeg;
- otsus: kaebuse esitamise tähtaeg on üks nädal ja see hakkab kulgema otsuse kättetoimetamisest või kui pool ei nõudnud ettenähtud tähtaja jooksul istungil tehtud otsuse kättetoimetamist, siis otsuse väljakuulutamisest;
- kostjaga seotud tagaseljaotsus: kostja, kelle suhtes on tehtud tagaseljaotsus, võib esitada vastuväite kahe nädala jooksul alates kohtuotsuse kättetoimetamisest;
- hagejaga seotud tagaseljaotsus: kohus esitab tagaseljaotsuse põhjused, kui hagi on tervikuna või osaliselt tagasi lükatud ja hageja on palunud esitada põhjused, ühe nädala jooksul alates kohtuotsuse kättetoimetamisest; või kui hageja, kes ei ole sellist taotlust esitanud, on esitanud edasikaebuse, siis ettenähtud tähtaja jooksul;
- maksekäsk maksekorraldusmenetluses: kostjalt nõutakse maksekäsu nõude ja kulude rahuldamist täies ulatuses või vastuväite esitamist kahe nädala jooksul alates maksekäsu kättetoimetamisest;
- maksekäsk maksekäsumenetluses: maksekäsu väljaandmisel teeb kohus otsuse, et kostjalt nõutakse nõude ja kulude rahuldamist täies ulatuses kahe nädala jooksul alates maksekäsu kättetoimetamisest või väidete esitamist nimetatud tähtaja jooksul.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Tunnistajal või menetlusosalisel on absoluutne kohustus kohtusse ilmuda. Tunnistaja peab kohtusse ilmuma isegi juhul, kui talle ei ole juhtumi asjaolud teada või kui ta on juba otsustanud kasutada oma ütluste andmisest keeldumise õigust. Tunnistaja peab esitama vabanduse oma puudumise (mitteilmumise) kohta kirjalikult enne istungi kuupäeva. Hilisemal kuupäeval vabanduste esitamine mitteilmumise kohta ei takista kohtul tunnistajale istungil trahvi määramast. Tunnistaja peaks kirjalikule vabandusele lisama dokumendi, milles ta esitab põhjendused oma mitteilmumise kohta. Tunnistaja mitteilmumine on vabandatav haiguse, tähtsa ärireise või tõsise ettenägematu sündmuse alusel. Kui kohtukutse saamisel nimetatakse mitteilmumise põhjusena haigust, peab kohtuarst väljastama tunnistuse, mis kinnitab võimetust kohale ilmuda. Sellisel juhul määrab kohus kohaleilmumiseks teise kuupäeva.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Poolele või tunnistajale kehtivad tsiviilmenetluse eeskirjad, mida kohaldab kohtuasutus (kohus).

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Menetlustoiming, mille pool teeb pärast tähtaja lõppemist, on tühine. Seda põhimõtet kohaldatakse nii seadusjärgsele kui ka kohtulikule tähtajale. Menetlustoimingu tühisus tähendab, et hilinemisega tehtud toimingul puuduvad õiguslikud tagajärjed, mis on seotud selle tegemisega seaduste alusel. Pärast tähtaja lõppemist tehtud menetlustoiming on tühine isegi siis, kui kohus ei ole tähtaja möödumisega seotud otsust veel avaldanud.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Tähtaja ületamise korral võib pool taotleda selle ennistamist ja menetluse taaslustamist.

Kui pool on eiranud menetlustoimingu tähtaega, aga see ei ole olnud tema enda süü, ennistab kohus tähtaja tema taotlusel. Ennistamine ei ole siiski lubatav, kui tähtaja eiramisel ei ole poole jaoks negatiivseid menetluslikke tagajärgi. Tähtaja ennistamise taotlust sisaldav menetludokument tuleb esitada kohtule, kus toiming tuli teha, hiljemalt üks nädal pärast seda, kui tähtaja eiramise põhjus enam ei kohaldu. Menetludokumendis tuleks esitada taotlust põhjendavad asjaolud. Pool peaks menetlustoimingu tegema taotluse esitamisega samal ajal. Kui tähtaja ületamisest on möödunud üks aasta, võib selle ennistada ainult erandjuhtudel. Kohtuotsuse puhul, millega tühistatakse abielu või kuulutatakse välja lahutus või tunnistatakse abielu kehtetuks, ei ole tähtaja ennistamine edasikaebuse esitamiseks lubatav, kui vähemalt üks pooltest on pärast kohtuotsuse jõustumist uuesti abiellunud. Kohus lükkab tagasi tähtaja ennistamise taotluse, mis esitatakse hilinemisega või on seaduste kohaselt lubamatu. Asjaolu, et tähtaja ennistamiseks on esitatud taotlus, ei peata menetlust ega kohtuotsuse täitmist. Kohus võib siiski sõltuvalt asjaoludest peatada menetluse või kohtuotsuse täitmise. Kui see taotlus rahuldatakse, võib kohus viivitamata asja menetlusse võtta.

Menetluse taaslustamine võimaldab lõpliku otsusega lõpetatud juhtumit uuesti arutada. Kaebust, milles nõutakse menetluse taaslustamist, käsitletakse sageli lõplike otsuste vaidlustamiseks kasutatava erakorralise õiguskaitsevahendina (või erakorralise edasikaebusena), erinevalt tavapäraest õiguskaitsevahenditest (mida kasutatakse mittelõplike otsuste puhul). Menetluse taaslustamist võib taotleda järgmistel põhjustel: kohtuotsus põhines võltsitud või muudetud dokumendil või kriminaalasjas süüdimõistval otsusel, mis seejärel tühistati, või kohtuotsuseni jõuti kuriteo tulemusena. Menetluse taaslustamist võib taotleda ka juhul, kui sama õigussuhet puudutav lõplik kohtuotsus avaldatakse hiljem või avaldatakse faktilised asjaolud või tõendid, mis võivad mõjutada juhtumi tulemust ja mida poolel ei olnud võimalik eelnevas menetluses kasutada; kui kohtuotsuse sisu mõjutas otsus, mis ei lõpetanud kõnealust menetlust ja mis tehti normatiivakti alusel, mille konstitutsioonikohus on tunnistanud [põhiseaduse](#), ratifitseeritud rahvusvahelise lepingu või seadustega (tühistatud või muudetud kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustikuga) vastuolus olevaks.

Menetluse taaslustamist ei saa taotleda rohkem kui kümme aastat pärast kohtuotsuse jõustumise kuupäeva (välja arvatud juhul, kui pool ei olnud võimeline tegutsema või ei olnud nõuetekohaselt esindatud).

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 27/06/2018